

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Kottász Béla Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Király u. 22. ügyintéző: dr. Kottász Béla ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Dr. Lendvai M. Erzsébet Ügyvédi Iroda (1111 Budapest, Csiky u. 1., ügyintéző dr. Lendvai M. Erzsébet ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 8.G.20.352/2007/35. számú ítélete ellen az alperes 36. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperest terhelő marasztalást 11.571.970 (tizenegymillió-ötszázhetvenegyezer-kilencszázhetven) forintra, és 2.629.186 (kettőmillió-hatszázhuszonkilencezer-egyszáznyolcvanhat) forintnak 2004. február 1-től, 4.639.920 (négymillió-hatszázharminckilencezer-kilencszázhusz) forintnak 2004. július 15-től, 3.607.136 (hárommillió-hatszázhetezer-egyszázharminchat) forintnak 2005. május 15-től, és 695.698 (hatszázkilencvenötezer-hatszázkilencvennyolc) forintnak 2006. június 15-től a kifizetés napjáig terjedő időre minden késedelemmel érintett naptári félévre a félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatára leszállítja.

Az alperes elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezését mellőzi, és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 76.000 (hetvenhatezer) forint elsőfokú perköltséget, és az állami adóhatóság felhívására 513.000 (ötszáztharminháromezer) forint elsőfokú és 450.000 (négy százötvenezer) forint másodfokú eljárási illetéket.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes jogelődje 1996. október 15-én 20 évre szóló szerződést kötött az alperessel, melyben vállalta Sz. Város lakossága egy része és az alperes távhőszolgáltatásra kapcsolódó intézményeinek távhő- és melegvíz-szolgáltatásának biztosítását. A szerződésben a felperes jogelődje úgy nyilatkozott, hogy elfogadja és aláveti magát a magyar árképzési törvénynek, és az önkormányzat ármegállapító hatósági jogkörének. Rögzítették, hogy az ár megváltoztatásához az önkormányzati rendelet módosítása szükséges, az ár összetevőit a szolgáltató közli az árhatósággal. A szerződés III. cikkely 3. a)-b)-c) pontjai alapján a felperes kezdeményezheti az ár változtatását, e kérelmet az alperes 30 napon belül köteles képviselőtestületi ülésén megvitatni. Az önkormányzati rendelet módosítása nélkül a szolgáltató nem alkalmazhat a fogyasztó felé más árat. Amennyiben szabályszerű árképzés és szabályszerű benyújtás esetén az önkormányzat megtagadja indokolatlanul az ár jóváhagyását, a szolgáltató bírósághoz fordulhat, és az ebből eredő kár megtérítését is kérheti. (III/3. c) pont)

A táv-hőszolgáltatási díj fűtési alapdíjból, melegvíz biztosításának alapdíjából, fűtési hődíjból és vízmelegítési hődíjból áll. Az alapdíj az alperes működési-üzemelési költségeit tartalmazza. Ezt a szerződés 3/1.a) pontjában a felek a következők szerint részletezték: az energiaszolgáltatással nem összefüggő költségek, mint például a személykiadások, igazgatási költségek, értékcsökkenési leírás, karbantartási költség, egyéb szolgáltatási költség, üzemi általános költség valamint az önkormányzat által meghatározott vállalkozói haszon összege, stb.

Az alapdíj hatósági ár, melyet az alperes a 26/2000.(V.5.) számú önkormányzati rendelettel határozott meg. 2003. október előtt a lakossági fűtési alapdíj léghőméterenként évi 370 Ft+ÁFA volt, melyet a felperes 421 Ft + ÁFA összegre kért felemelni. Az alperes képviselő testülete ezt nem fogadta el, és a 18/2003.(X.20.) számú önkormányzati rendelettel az alapdíjat 296 Ft + ÁFA /léghőméter/év összegben állapította meg lakossági fogyasztók és 326 Ft/léghőméter/év összegben egyéb fogyasztók esetén. Az alperes ezeket a mértékeket 2004. november 3-tól 320 illetve 352 forintra, 2005. október 15-től 344 illetve 379 forintra emelte, mely mindkét esetben elmaradt a felperes előterjesztésétől. 2007. január 20. napjától fogadta el az alperes a felperes előterjesztésének megfelelően a távhő-szolgáltatási díj alapdíját.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 26.597.122 forint és kamatai megfizetésére. Keresetét az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. tv. (Ámt.) 8. § (1) bekezdésére és a felek közt létrejött szerződés III. cikkely 3/c pontjára alapította. A kereset tárgyává tett időszakot 2003. december 1.-től 2007. január 20-áig jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 23.043.880 forintot és ennek kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy 2003. december 1-jét követően a szigetvári távhőszolgáltatásért fogyasztók által fizetendő alapidj összetevőjének a hatékonyan működő vállalkozás ráfordításaira és működéséhez szükséges szokásos nyeresésre is fedezetet biztosító legalacsonyabb mértéke 2003. decemberétől 2004. november 2-ig 408 forint, 2004. november 3-tól 2005. október 14-ig 374 forint, 2005. október 15-től 2007. január 19-ig 352 forint lett volna. Ugyanez az összeg az egyéb fogyasztók esetében 2003. december 1.-től 2004. november 2-ig 449 forint, 2004. november 3-tól 2005. október 14-ig 411 forint, 2005. október 15-től 2007. január 19-ig pedig 387 forint lett volna. Az alperes által megállapított hatósági ár a perbeli időszakban elmaradt attól a legalacsonyabb mértéktől, amely a hatékonyan működő vállalkozás ráfordításaira és a működéshez szükséges szokásos nyeresésre fedezetet biztosít. Ítélezése alapjául elfogadta dr. S. Gy. igazságügyi műszaki szakértő véleményét, és nem teljesítette az alperes igazságügyi könyvszakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát, tekintettel arra, hogy dr. S. Gy. szakvéleményéből és a tárgyaláson tett szóbeli nyilatkozatából következően az alapvetően műszaki jellegű szakkérdések könyvviteli jellegű pontosítása megalapozottan és valószínűsíthetően nem várható. A társszakértőként bevont J. V. igazságügyi könyvszakértő ugyanis úgy nyilatkozott, hogy az amortizációs költségek elszámolása elméletileg megoldhatatlan problémát jelent, továbbá a könyvelési dokumentáció nem nyújt támpontot az anyagok és anyagjellegű szolgáltatások felperes által meghatározott értékének ellenőrzésére.

A lefolytatott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes 2003. december 1.-e és 2007. január 20-a között a távhő alapidját annak indokolt mértéke alatti összegben állapította meg, ennek következtében nem térült meg a fogyasztók által fizetett díjban a felperesnek 23.143.880 forint költsége, és indokolt szolgáltatási nyeresége. A felek szerződésének III. cikkely 3/c. pontja alapján az alperes a Ptk. 275. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően köteles megtéríteni a felperesnek ezt a kiesett költségét, és nyereségét.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetet utasítsa el. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, harmadlagosan az elsőfokú eljárásban mellőzött könyvszakértő kirendelésével a bizonyítás kiegészítését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes képviselőtestülete 2002. októberi megalakulásától kezdődően folyamatosan kifogásolta és magasnak tartotta a felperes által alkalmazott és megállapítani kért díjakat. A szolgáltató működésének átvilágítására és az általa alkalmazott költségek indokoltságának megvizsgálására szakértői véleményeket szerzett be. Az alapidj csökkentésére vonatkozó döntését a rendelkezésére álló szakértői vélemények és a reális piaci árak figyelembe vételével hozta meg. Ezekkel szemben a felperes nem tudta igazolni az előterjesztésében szereplő tételek fennállását, és azok indokolt mértékét. Nem szolgáltatott megfelelő adatokat illetve betekintést sem engedett elszámolásába, ezért az alperes álláspontja szerint a kialakult helyzetet kizárólag a felperes

jogellenes magatartása okozta, így az alperes terhére sem jogellenesség, sem felróhatóság nem állapítható meg. Az alperes a lakosság érdekeinek figyelembe vételével úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható, így őt kártérítési felelősség nem terheli.

Az alperes álláspontja szerint dr. S. Gy. igazságügyi műszaki szakértő feladatainak nem mindenben tett eleget. A szakértői vélemény nem tartalmazott konkrét adatot arra vonatkozóan, hogy az alapdíj összetevőjének mekkora az a legalacsonyabb mértéke, amely a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és a működéséhez szükséges nyereségre is fedezetet biztosít. Nem szólt arról, hogy milyen költségek elszámolása indokolt szakmailag az alapdíjban. Nem jelölte meg, hogy 2003. december 1-jét követő időszakban konkrétan milyen összegű kiadásokban jelentkeztek az indokoltan elszámolható költségek a felperesnél.

Az alperes a fellebbezésében hangsúlyozta, hogy a perben a bizonyítási teher a felperest terhelte. A szakértői vélemény számtalan aggályt fogalmazott meg a felperes elszámolásával kapcsolatban, melyet azok ellenőrizhetetlensége miatt a szakértő cáfolni nem tudott, azonban azok indokoltságát alátámasztani sem tudta. A bizonyítási teher szabályaiból is következően ezért az alperes álláspontja szerint a felperes keresetének összecszerűségét nem bizonyította.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a másodfokú bíróság mellőzi a 2003. december 1-je és 2007. június 15-e közötti időszakban a hatékonyan működő vállalkozás ráfordításaira és a működéshez szükséges szokásos nyereségre is fedezetet biztosító legmagasabb mértékű alapdíj összegére vonatkozó ténymegállapítást. E helyett tényként állapítja meg, hogy a fenti időszakra az e követelményeknek megfelelő alapdíj magasabb, mint amit az alperes elfogadott, de mértéke utólag már nem tisztázható. Ennek egyik oka az, hogy a felek szerződésének az ármegállapítására, ezen belül az alapdíj mértékére vonatkozó rendelkezései nem egyértelműek, olyan elméleti problémákat vetnek fel, amelyek pénzügyi, könyvvizsgálói szempontból nem oldhatók meg. Ezek a rendelkezések a felperes számára olyan mozgásteret engedtek a költségek feltüntetésénél, amelyek a felperes érdekeit szolgálták a költségminimalizálási elv helyett. A szerződés megkötése után az alperes a költségelemzéseket formálisan, a várható fogyasztói reakciók alapján végezte, elmulasztotta a felperes működésének folyamatos pénzügyi, műszaki felügyeletét. Az utólagos szakértői vizsgálat eredményessége az időmúlás miatt ellehetetlenült, de a gazdálkodás adatai a szakértői korrekcióval megállapított értéknél feltehetően kisebb alapdíjat indokoltak volna a perbeli időszakban.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból dr. S. Gy. igazságügyi szakértő véleményének értékelése alapján mellőzte a hatékonyan

működő vállalkozás ráfordításaira és a működéshez szükséges szokásos nyereségre is fedezetet nyújtó legmagasabb mérték összegszerűségére vonatkozó megállapításokat. A szakértői vélemény tartalmából, de annak összefoglalásából ugyanis egyértelműen az következik, hogy az elsőfokú bíróság által elfogadott alapdíjnak a szakértői korrekcióval módosított értéke nem az e követelménynek megfelelő érték, az ugyanis utólag az időmúlás miatt a szakértő véleménye szerint nem tisztázható.

Mindebből az alábbi jogi következtetések adódnak:

A felperes a keresetét a felek bérleti szerződésének III.3/c pontjára alapította, amely szerint a szolgáltató a bírósághoz fordulhat, amennyiben szabályszerű árképzés és szabályszerű benyújtás esetén az önkormányzat indokolatlanul megtagadja az ár jóváhagyását, és az ebből eredő kár megtérítését is kérheti. E kikötés a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezés szerint azt a megállapodást tartalmazza, hogy az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes szabályszerű árképzése esetén megtéríti a felperesnek az önkormányzati rendelet szerinti mértékű alapdíjjal nem fedezett költségeit. E szerződéses kikötés alapján az alperesnek fizetési kötelezettsége keletkezett (Ptk. 198. § (1) bekezdése). A Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel a felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy a perbeli időszakban és az általa megjelölt összegben e szerződéses kikötés alapján az alperes fizetési kötelezettsége fennáll. Bizonyítania kellett, hogy a felek által rendszeresített ún. kalkulációs séma szerinti alapdíjat szabályszerűen határozta meg, és az alperes rendeletében ettől indokolatlanul tért el. A felperes árképzése akkor tekinthető szabályszerűnek, ha megfelel az árak megállapításáról szóló 1990.évi LXXXVII. tv. 8. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A felperesnek tehát azt kellett volna bizonyítania, hogy a vállalkozás hatékonyan működött, és az alapdíj a hatékonyan működő vállalkozás ráfordításaira és működéséhez szükséges nyereségre biztosított fedezetet. Ez a bizonyítás azonban csak részben volt eredményes. Az igazságügyi szakértő a felperes előterjesztéseinek műszaki szempontú korrekcióját elvégezte, a perbeli időszakra az önkormányzati rendeletben meghatározott lakossági fűtési alapdíjknál magasabb összegben állapította meg. A szakvélemény azonban nem igazolja azt, hogy ezek az összegek megfelelnek az Ámt. 8. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek is. A szakértői vélemény szerint ugyanis e korrekcióval megállapított értéknél feltehetően kisebb alapdíjakat indokoltak volna a gazdálkodás adatai. Ez azt jelenti, hogy a korrigált érték sem felelt meg az Ámt. 8. § (1) bekezdésének. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy utólag már nem tisztázható a tényleges érték, mert az utólagos szakértői vizsgálat eredményességét néhány költség típus esetében az idő múlása ellehetetlenítette.

A fenti bizonyítás eredményéből az következik, hogy az alperesnek a szerződés III.3/c pontja szerinti fizetési kötelezettsége bekövetkezett, ennek mértéke azonban a szakvélemény vagy más bizonyítás alapján sem állapítható meg. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdése alkalmazásával a felperes követelésének összegét a per összes körülményeinek mérlegelésével a szakértői véleményben meghatározott összeg 50 %-ában állapította meg. A mérlegelésnél

figyelemmel volt arra, hogy az alperes nem tett eleget a perbeli időszakban hatályban volt, a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. Tv. 6. § (3) bekezdés d) pontja szerinti ellenőrzési kötelezettségének, holott a szolgáltató működésének hatékonysága a működés költségeinek indokoltsága csak ennek segítségével lett volna megállapítható. Ez egyben az alperest, mint szerződő felet a Ptk. 277. § (4) bekezdése szerint terhelő együttműködési kötelezettség megszegését is jelenti. Ugyanez megállapítható a felperes terhére is, aki pl. az értékcsökkenési leírás meghatározásánál a szerződésben biztosított megengedhetetlen mozgásteret kihasználva járt el. A szerződés ármegállapítással kapcsolatos vitatható rendelkezései pedig mindkét fél Ptk. 205. § (4) bekezdésben foglalt kötelezettsége megszegésével kerültek a szerződésbe.

A további igazságügyi könyvszakértői bizonyítást a másodfokú bíróság is szükségtelennek találta, a felperes követelésének összegszerűsége ugyanis ilyen szakértői vélemény alapján sem lenne bizonyítható, mert egyes tételek, például a karbantartási anyagok, egyéb anyagok címén kalkulált összegek indokoltsága könyvszakértői módszerekkel sem lenne tisztázható. Ez nem könyvszakértői, hanem műszaki kérdés, és a perben eljáró műszaki szakértő véleménye szerint ezek indokoltsága utólag már nem vizsgálható.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét leszállította.

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az elsőfokú perköltség viseléséről annak figyelembe vételével, hogy a felperes 43 %-ban tekinthető pernyertesnek. A felperes 262.280 forint szakértői díjat előlegezett, melynek 43 %-át, 114.000 forintot az alperes köteles megfizetni. Az elsőfokú eljárásban a felperest a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján 515.000 forint, az alperest 682.600 forint munkadíj illeti meg. A két összeg különbözete 167.600 forint, melyet a felperes köteles az alperesnek megfizetni. A perköltséghez hozzá kell számítani a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.369/2004/3. számú végzésében megállapított személyenként 160.000 forint fellebbezési perköltséget, amelyből az alperes 68.800 forintot, a felperes 91.200 forintot köteles megfizetni a másik félnek. A két összeg különbözete 22.400 forint. A felperes tehát összesen 190.000 forint elsőfokú perköltséget köteles az alperesnek megfizetni. Ebbe be kell számítani az alperes által fizetendő 114.000 forint szakértői díjat, a két összeg különbözete 76.000 forint, melyet a felperes köteles megfizetni. A felperest terheli továbbá a feljegyzett kereseti illeték 57 %-a, 513.000 forint.

Az alperes fellebbezése 50 %-ban vezetett eredményre, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy a feljegyzett fellebbezési illeték 50 %-át, 450.000 forintot a felperes köteles megfizetni. Az illeték fennmaradó részét az alperes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli. Egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

P é c s, 2008. június 4.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró